

”Lastensuojelussa on kyse siitä, että lapsilla on hyvä olla”

Pipsa Varion pro gradu -tutkielmassa tarkasteltiin lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana olevien 5-9 -vuotiaiden lasten näkemyksiä hyvinvoinnista ja lastensuojelusta.

Tutkimuskontekstina oli Pesäpuu ry:n Salapoliisitoiminta, jonka tarkoituksena on ottaa pienet lapset mukaan kehittämään lastensuojelua yhdessä aikuisten kanssa. Aineisto kerättiin havainnoimalla yhdeksästä lapsesta ja kolmesta aikuisesta koostuvan ryhmän toimintaa. Ryhmässä lapset eivät käsitelleet henkilökohtaisia kokemuksiaan vaan lastensuojeluun liittyviä teemoja tutkittiin sijoitetun Mäyrä-hahmon avulla.

Hyvinvointi rakentuu arjen perusasioista

Perustarpeiden tyydyttäminen oli lapsille tärkein hyvinvoinnin osatekijä. Perustarpeilla he tarkoittivat ruokaa, turvallista paikkaa elää ja nukkua, puhtaita vaatteita sekä kuulluksi ja rakastetuksi tulemistä. Erityisesti ruuan ja turvallisuuden merkitys korostuivat lasten puheessa. Lasten mielestä aikuisten velvollisuus on huolehtia siitä, että nämä asiat ovat lapsen elämässä kunnossa.

Myös biologisilla vanhemmillä on vahva merkitys lasten kokemaan hyvinvointiin. Vanhempiin halutaan pitää yhteyttä nykyistä enemmän, huolimatta syntymäkotiin liittyvistä monenlaisista negatiivisistakin kokemuksista. Puhe synnyin- ja nykyisestä kodista rinnakkain kertoo, etteivät sijaishuoltoipaikka ja biologiset vanhemmat kilpaile keskenään, vaan molemmilla on

merkittävä rooli lapsen elämässä. Sijaishuoltoipaikka aikuisineen tarjoaa turvaa ja osoittaa huolenpitoa tavoin, jotka ovat lapsen hyvinvoinnin perusta. Biologiset vanhemmat puolestaan ovat isä ja äiti – läheisimmät ihmiset, joita lapset kaipaavat, rakastavat ja joiden kanssa he haluavat viettää aikaa.

”Lastensuojelu auttaa”

Lastensuojelu on lasten mielestä ensisijaisesti positiivinen asia. Se on sitä varten, että lapsesta pidetään huolta, hän voi elää turvassa ja häntä suojellaan ulkopuolisilta uhkilta. Toisaalta lastensuojeluun yhdistyy myös negatiivisia kokemuksia. Nämä liittyvät toiveiden huomiotta jäämiseen, esimerkiksi tilanteissa, joissa on kyse toiveesta saada tavata sukulaisiaan.

Huomionarvoista on se, kuinka vahvasti lapset kokevat joko kuulluksi tulemisen tai

tulemattomuuden. Kuulluksi tuleminen rohkaisee lapsia ilmaisemaan toiveensa uudelleen, kun taas kokemus kuulluksi tulemattomuudesta saa lapsen vetäytymään ja uskomaan, että päätösten tulla hänelle aina yllätyksenä.

Tulokset osoittavat, ettei aikuinen voi olla pysähtymättä lapsen asian äärelle vain siitä syystä, että kyseessä on pieni lapsi. Iästä riippumatta lapsille on tärkeää, että he tulevat kuulluiksi, heidät otetaan vakavasti ja asiat perustellaan heille ymmärrettävästi.

Tutkielma toi esiin, että hyödyntämällä ikätason mukaisia menetelmiä, myös pienten lasten kanssa on mahdollista käsi-

tellä lastensuojeluun liittyviä kysymyksiä. Lisäksi saadut tulokset auttavat aikuisia kiinnittämään huomiota yhä vahvemmin niihin arjen tilanteisiin, joissa kohtaavat lapsia. Muistamaan sen, mikä huolenpidossa on tärkeintä: aito kohtaaminen, rakastaminen ja fyysisistä perustarpeista huolehtiminen. ■

Teksti ja kuvat: Pipsa Vario
Pesäpuu ry
Piirros: Ulla Phillips

Pipsa Varion Pro gradu -tutkielma ”Lastensuojelussa on kyse siitä, että lapsilla on hyvä olla” Kokemusasiantuntijalapsen hyvinvointia ja lastensuojelua tutkimassa julkaistaan Pesäpuun julkaisusarjassa marraskuussa 2014.

